

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

17 פבר 2019
30290-05-18

תביעה לפרסום לשון הרע על רקע של ניכור הורי וחייב נתבעת לשלם הפיצוי
הסטטוטרי בחוק בגין פרסום לשון הרע במלואו

אסף זגורי

סגן הנשיא

א.כ.

התובע

ע"י עו"ד נאווה סרף הרשקוביץ

- נגד -

א.כ.

הנתבעת

ע"י עו"ד יהושע רובין

פסק דין

השאלות שעל הפרק:

- האם תוכן מכתבים שהועברו מטעם הנתבעת למעסיקתו של התובע ולשכת הרווחה מהווה פרסום לשון הרע?
- האם עומדות לנתבעת הגנות "אמת דיברתי", ו/או "הגנה על עניין אישי וכשר"?
- האם העובדה שמדובר בנתבעת שהיא הורה מנכר, משליכה על תם הלב בפרסום לעניין ההגנות לפי חוק איסור לשון הרע?

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

הצדדים ופרסום לשון הרע שאינו במחלוקת:

1. הצדדים הינם בני זוג לשעבר שהיו נשואים בין 2012 ועד 2016 וכיום הם גרושים. לצדדים נולדה במהלך הנישואין ילדה משותפת אחת ושמה פלונית בת 6 שנים כיום. בעניינה של בתם הקטינה של הצדדים מתנהלים הליכים שונים, לאור קשיים בקיום הסדרי שהות עם האב וטענות הדדיות (האב טוען לניכור הורי, האם טוענת לאב מסוכן המשתמש בסמים).
2. שני הצדדים תושבי *** , כאשר האב הועסק בעבר כנהג משאית בחברת *** – להלן "המעסיקה".
3. מאז 2017 מתנהלים הליכים בעניין הסדרי שהות של הקטינה עם אביה והנתבעת טוענת בהליכים אלה ללא הפסק, כי האב משתמש בסמים באופן קבוע.
4. הנתבע הודה כי בעבר עישן סמים, ברם כיום טען שלא עושה שימוש בסמים כלל והסכים אף לעבור בדיקות מתאימות ביחידה להתמכרויות של לשכת הרווחה במקום מגוריו שם נמצא כי הוא נקי מסמים (ראה סעיפים 16,18 לכתב התביעה שאין חולק על האמור בו).
5. ביום 10/9/17 שלח ב"כ הנתבעת עוה"ד יהושע רובין מכתב למעסיקתו של התובע. המכתב מונה 4 סעיפים כאשר בסעיפים 2-3 שבו נרשם :
"בהזדמנות זו מבוקש לעדכן אתכם, לאחר שנודע למרשתי כי הגרוש הנ"ל נוהג אצלכם על משאית בשעות הלילה, כי הנ"ל נהג במשך שנים רבות לעשות שימוש בסמים וייתכן גם סמים כבדים. מתוך דאגה לשלום הציבור, מבוקש לבדוק עניין השימוש בסמים, של העובד שלכם שנוהג במשאית שהנ"ל נוהג תחת השפעת סמים הדבר מסכן גם אותו וגם את הציבור".
6. התובע טען, כי מדובר בפרסום לשון הרע ופנה בכתב באמצעות באת כוחו לב"כ הנתבעת למען תפנה למעסיקתו ותתקן טעותה וכן תתנצל על פרסום לשון הרע אך היא סירבה והודיעה בחוזר, כי התובע אכן עושה שימוש בסמים, כי ייתכן ופברק בדיקות שתן ועל כן היא עומדת בדיבורה.
7. זאת ועוד, לטענת התובע, הנתבעת המשיכה בפרסום לשון הרע בכך שפנתה לרב העיר *** , הרב אלמוני, כדי שסייע לה לפנות ללשכת הרווחה להפסיק הסדרי שהות של הקטינה עם לינה אצלו וזאת בטיעון כי התובע ישן עם הקטינה באותה

מיטה. לכתב התביעה צורף מכתב ששלח רב העיר *** ללשכת הרווחה כשמתואר שהנאמר בו הוא על יסוד היכרות של הרב עם הנתבעת ודבריה בפניו ובין השאר נרשם בו:

"כמו-כן בעניין הלינה אצלו, עצם הלינה אצל אביה היא בסכנה גדולה מאוד, כשהם בדירה יחד לבדם, ובמיוחד כשהם ישנים במיטה אחת בביצוע נשיקות ולטיפות, כך שהם בחשש קרוב מאוד לסכנת אונס והליוואי שלא יהיה מאוחר! לכן נראה כי יש צורך לבטל כליל הלינות אצלו"

8. לאור הפרסומים הבלתי מוכחים לעיל, טוען התובע כי הנתבעת פרסמה לשון הרע בכוונת זדון להשחיר את שמו בפני מעסיקתו ובפני העו"ס לסדרי דין ולשכת הרווחה והכל כדי לפגוע בו ולסכל אפשרות של הסדרי שהות בינו לבין בתם הקטינה. לפיכך, ביקש לחייבה בתשלום פיצויים בסך 50,000 ₪ כקבוע בסעיף 7א' לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה – 1965.

טענות ההגנה של הנתבעת:

9. כאמור, הנתבעת אינה מכחישה כי משלוח המכתבים לעיל מהווה פרסום ואינה מכחישה את תוכנם והעובדה כי הדבר יכול להוות לשון הרע. עם זאת היא טוענת כי על התביעה כנגדה להידחות בשל טענות ההגנה דלהלן:

- 9.1. הגנת "אמת דיברתי" לפי סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע.
- 9.2. הגנת סעיף 13 (ז) לחוק איסור לשון הרע (ככל הנראה הכוונה לסעיף 13(7)).
- 9.3. הגנות לפי סעיפים 15(3), 15(4), 15(5), 15(8) לחוק איסור לשון הרע.

דין:

10. ניתוח של טענת פרסום לשון הרע בהליך משפטי נבחן במספר שלבים: ראשית, נבחן האם מדובר בפרסום מבזה או משפיל בהתאם לסטנדרט אובייקטיבי של האדם הסביר, בהתאם לנסיבות החיצוניות וללשון המשתמעת. לאחר מכן מתבררת

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

שאלת קיומה של הגנה למפרסם מבין ההגנות המנויות בסעיפים 13 עד 15 לחוק איסור לשון הרע. אם לא עומדת הגנה כאמור, נבחן היקף הפיצוי (ראו: ע"א 7380/06 חוטר ישי נ' גילת, פורסם בנבו, 2/3/11).

11. נבקש להפעיל בחינה רב שלבית זו של הפרסומים שבפניי כעת, כאשר ההתייחסות היא לשני הפרסומים הנטענים – האחד מכתב ב"כ הנתבעת למעסיקתו של התובע ובה טיעון כי הוא עושה שימוש בסמים כשהוא נוהג במשאית והאחר, מכתב שהעבירה הנתבעת ואשר נכתב לבקשתה על ידי רב העיר ללשכת הרווחה בנצרת, שם יוחס לתובע סיכון של אונס לקטינה באם יתקיימו הסדרי שהות עם לינה.

12. אשר לשלב הראשון נקבע בפסיקה כי המבחן להתקיימות לשון הרע הינו מבחן אובייקטיבי, בו נבחן הפרסום במשקפיו של האדם הסביר: מה המשמעות שהיה נותן לדברים והאם היה רואה בפרסום משום לשון הרע. היות והמבחן אינו סובייקטיבי, אין מחד כל חשיבות לשאלת כוונתו של המפרסם, מה התכוון להביע בפרסום והאם התכוון לפגוע, ומאידך אין חשיבות לשאלה האם נתפס הפרסום כפוגע בעיני הנפגע, מה חשב הנפגע או הרגיש וכן כצד הבין את הדברים בפועל מי שקרא אותם. המבחן הקובע הינו מהי, לדעת השופט היושב בדיון, המשמעות שקורא סביר היה מייחס למילים (ע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין – אורבך פורסם בנבו, 8/2/2012, סעיף 83 לפסק דינו של כב' השופט ריבלין). במקום אחר נפסק, כי אין כלל צורך להיזקק לראיות לעניין התגובה לפרסום ואין צורך בהבאת ראיות לעניין משמעות הפרסום שקורא מסוים ייחס ועל בית המשפט לקבוע ממצא בשאלה, אם אכן מהווים הדברים לשון הרע אם לאו (ע"א 334/89 מיכאלי נ' אלמוג, פ"ד מו(5) 555 (1992), סעיף 4).

אין לי כל ספק בנסיבות העניין כי שני הפרסומים מהווים פרסום לשון הרע בנסיבות העניין. פרסום כי אדם עושה שימוש בסמים כבדים תוך שהוא נוהג במשאית הוא פרסום שלא רק מבזה אותו, משפילו ועושה אותו למטרה ללעג, אלא גם עלול לפגוע במשרתו כנהג (סעיפים 1(1), 1(2), 1(3) לחוק איסור לשון הרע).

הוא הדין ואף ביתר שאת בכל הנוגע לפרסום שאב מסוכן מינית לבתו כי הוא ישן עמה באותה מיטה, מהווה אף הוא פרסום לשון הרע ללא כל ספק.

טיבם של הדברים נלמד מתוך מובן הטבעי והרגיל של המילים שהובאו במכתבים לעיל ובפרט אלה: "סמים כבדים", "נוהג תחת השפעת סמים", "מסכן שלום הציבור", "עצם הלינה אצל אביה היא בסכנה גדולה מאוד", "...ובמיוחד כשהם ישנים במיטה אחת בביצוע נשיקות ולטיפות, כך שהם בחשש קרוב מאוד לסכנת אונס" ו"הלוואי שלא יהיה מאוחר".

במקרה הנוכחי אין צורך ללכת לנרמז מבין השורות. הדברים מדברים בעד עצמם וזועקים היטב.

חשוב להדגיש, כי לפי הפסיקה, קיומו של לשון הרע ייבחן בנפרד ובמנותק משאלת אמיתות הפרסום, שכן אף אם פרסום הינו אמת לאמיתה, אולם יש בו כדי להשפיל או לבזות הרי שייחשב ללשון הרע, כאשר בשלב זה, אין חשיבות למניע או לכוונה שעמדה מאחורי הפרסום (ע"א 751/10 פלוני שלעיל, סעיף 84 לפסק דינו של כב' השופט ריבלין).

13. בכל הנוגע להגנות שטענה להן הנתבעת:

13.1. סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע עניינו הגנת "אמת בפרסום" והוא קובע כי: במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש". לטענת הגנה זו שני יסודות: אמת בפרסום ועניין ציבורי.

היסוד העובדתי הינו כי יש אמת בפרסום, דהיינו כי הפרסום תואם את המציאות כפי שהיא מוכחת באמצעות הראיות המובאות במשפט. ודוק: אפילו פעל המפרסם בתום לב והאמין בכנות באמיתות הפרסום שפרסם, ובכלל זה גם אם טעותו הייתה סבירה והוא לא התרשל כלל בכל הקשור לבדיקת תוכן הפרסום, לא תעמוד לו הגנת "אמת הפרסום" אם היסוד העובדתי של אמיתות הפרסום לא התקיים. בנסיבות אלה של פרסום שאינו אמת, תום לבו של המפרסם אינו יכול להועיל לו ואף אם הייתה לו אמונה כנה בדבר אמיתות העובדות שפרסם – לא יוכל הוא ליהנות מההגנה שבסעיף 14 לחוק (סעיף 9 ואילך לפסק הדין בע"א 2121/12 פלוני נ' דיין-אורבך סעיף 36 לפסק דינו של כב' הנשיא גרוניס).

זאת ועוד, נטל ההוכחה בכל הקשור לטענה זו מוטל על הנתבע, ואינו עניין של מה בכך. מידת ההוכחה הנדרשת לצורך הוכחת טענת אמת הפרסום, עומדת ביחס מתאים לרצינותו וחריפותו של תוכן הפרסום. בעניין זה ציין כב' הנשיא גרוניס בפסק הדין בע"א 2121/12 לעיל [פורסם בנבו] כי "פרסום שאינו בגדר אמת אינו ראוי להגנה לפי סעיף 14 לחוק... גם בדנ"א קראוס הכיר בית המשפט כי הנטל להוכיח את אמיתות הפרסום, נטל כבד הוא, זאת, בין היתר לאור הפער שיכול להיווצר בין אמיתות הפרסום לבין היכולת להוכיח זאת בהליך שיפוטי" (סעיף 37 לפסק דינו של כב' הנשיא דאז גרוניס).

במקרה שלפניי, הפרסום כי האב הינו מסוכן מינית לבתו או כי הוא עשה שימוש בסמים בעת שנשלחו המכתבים לא הוכח על ידי הנתבעת.

בכל הנוגע לשימוש בסמים, הרי הוגש לבית המשפט בתיק י"ס 30995-06-17 סיכום אבחון של היחידה להתמכרויות בלשכת הרווחה בעיר *** מיום 20/11/17 ובו נרשם "בדיקות שתן – נקיות מחומרים פסיכואקטיביים". כן נרשם, כי הפסיק נכון לאותה עת לעשות שימוש בגראס מזה 8 חודשים והוא נקי מסמים. ומהאבחון עולה כי אין אינדיקציה להתמכרות לגראס ולפיכך הוחלט לסיים ההתקשרות עם היחידה להתמכרויות.

כלומר לא זו בלבד שהנתבעת לא הביאה כל עדות אובייקטיבית (ו/או אחרת) לכך שהתובע עושה שימוש בסמים, הרי שממצאים של אבחון שנעשה בסמוך למשלוח המכתב מצביע בדיוק ההפך. רוצה לומר, הנתבעת לא הוכיחה אמת בפרסום, עת ייחסה לתובע שימוש בסמים בזמן עבודתו ב***.

נכון להיום וגם נכון למועד הפרסום, הנתבעת לא חיה עם התובע, לא יודעת באמת האם הוא עושה שימוש בסמים ומתי והיא יכולה רק לשער זאת. במכתבה של הנתבעת למעסיקתו הקודמת של התובע היא לא הסתפקה בטיעון שהתובע עשה שימוש בעבר בסמים, אלא קבעה שהוא נוהג תחת השפעת סמים גם כיום. עיקר טענותיה של הנתבעת היו כי בעבר התובע עישן סמים שנחשבים קלים יחסית והנה במכתב היא מזכירה שימוש "בסמים כבדים". שני הטיעונים הללו הינם טיעונים שלא הובאו להם הוכחות וביסוס ראיתי מצד הנתבעת ועל כן לא עלה בידה להוכיח "אמת דיברתי". בעניין הפרסום של שימוש בסמים בעבר, נוכח הודאתו של הנתבע בהליכים קודמים ובהליך הנוכחי כי בעבר עשה שימוש בסמים, הרי שבהקשר זה, הוכחה הגנת אמת דיברתי אך לא בשל כך הוגשה התביעה.

לעניין המכתב ששלח רב העיר, ברור שלא הוכחה כל מסוכנות מינית של האב כלפי בתם הקטינה של הצדדים וגם בהקשר זה, כשלה הנתבעת להוכיח סיכון שכזה (ראה גם תסקירי סעד, דיווחי אפוט' לדין וחוות דעת פסיכודיאגנוסטית בתיקים הקשורים).

מבחינת הענין לציבור, בוודאי שלא היה מקום לשלוח את מכתבו של רב העיר שהסיפה שלו היא פרסום מכוער של לשון הרע המבקש להציג את האב כעבריו מן המסוכן לבתו הקטינה. באשר לפרסום בעניין השימוש בסמים, הנתבעת יכולה הייתה להסתפק בפנייה למשרד הרישוי ולטענתה עשתה כן, אך גם זאת לא הוכיחה (חזקה עליה כי אילו הייתה בידה פניה בכתב כאמור הייתה מצרפת אותה לתצהירה).

13.2. דיון בהגנות מכוח סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע; הנתבעת טענה להגנות מכוח סעיפים 15(2), 15(3), 15(4), 15(5), 15(8) לחוק איסור לשון הרע וזאת בסעיף 39 לכתב ההגנה. עם זאת, בסיכומיה זנחה טענות אלה ו/או לכל הפחות כלל לא התייחסה לטעמים המשפטיים המבססים הגנותיה אלה ואף לא ציינה מהם סעיפי החיקוק עליהם מבקשת היא להסתמך. ניתן היה לקבוע, כי זנחה טענות ההגנה מכוח סעיף 15 שעה שכל התייחסותה בסיכומים הייתה עובדתית, כי פרסומיה הם סבירים ונכונים. עם זאת אדון גם בשאלת תחולת הגנות אלו.

בטרם אעשה כן, אציין כי הגנת סעיפים 15(4), 15(5) כלל אינה רלבנטית לענייננו.

עוד יש לציין כי את הוראת סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע יש לקרוא יחד עם הוראת סעיף 16 הקובעת היפוך הנטל בסיטואציה מסויימת (חזקת אי תם לב).

סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע קובע כי תהא זו הגנה טובה במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע אם הנתבע עשה הפרסום בתם לב ובאחת הנסיבות האלו:

"(2) היחסים שבינו לבין האדם שאליו הופנה הפרסום הטילו עליו חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;

(3) הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעונין בו ענין אישי כשר;

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

(5) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע –

(א) כבעל דין, כבא כוחו של בעל-דין או כעד בישיבה פומבית של דיון כאמור בסעיף 13(5), ובלבד שהפרסום לא נאסר לפי סעיף 21, או

(ב) כאדם שענינו משמש נושא לחקירה, כבא כוחו של אדם כזה או כעד בישיבה פומבית של ועדת חקירה כאמור בסעיף 13(6), או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

(8) הפרסום היה בהגשת תלונה על הנפגע בענין שבו האדם שאליו הוגשה התלונה ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, או תלונה שהוגשה לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור בענין המשמש נושא התלונה; ואולם אין בהוראה זו כדי להקנות הגנה על פרסום אחר של התלונה, של דבר הגשתה או של תכנה.

מיום 29.3.1979

תיקון מס' 2

ס"ח תשל"ט מס' 931 מיום 29.3.1979 בעמ' 82 (ה"ח 1352)

16. (א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב.

(ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה:

(1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;

(2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;

(3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15.

לבית המשפט אין ספק, כי הנתבעת האמינה שאכן התובע עושה שימוש בסמים. טענותיה אלה חזרו על עצמן מהלך כל ההתדיינות הקודמות וגם בהתדיינות הנוכחית, עולה מעדותה, כי היא שרויה בתפיסה ממנה היא מסרבת להפסיק לאחוז והיא שלאור השימוש בסמים מצד התובע בעת הנישואין, הוא לא יכול לחדול מכך ועושה שימוש בסמים גם כיום. עם זאת, בעת שביצעה הפרסום בעניין השימוש בסמים היה נתון התובע לבקשתה, בבדיקות סמים ביחידה להתמכרויות של לשכת הרווחה ב***. לנתבעת עצמה אין ולא היה כל ראיה כי בעת המכתב עשה התובע שימוש בסמים. על כן מדובר בפרסום שהקדים עצמו ונעשה מעבר לנדרש. הוא הדין בכל הנוגע לפרסום מכתבו של רב העיר, אין ולא הייתה לנתבעת כל ראיה כי התובע הוא עבריין מין מסוכן שיש למנוע לינת הקטינה עמו. הנתבעת ישבה ליד הרב עת כתב את מכתבו. היא מסרה את המכתב ללשכת הרווחה. היא ידעה מה כתוב בו בזמן אמת. ואף אם לא ידעה, יכולה הייתה לבקש מהרב לכתוב מכתב אחר, יכולה הייתה להתנצל, יכולה הייתה לומר שהמכתב לא על דעתה, אך כל אלה לא עשתה וזאת ככל הנראה בשל רצונה להשחיר את התובע בעיני לשכת הרווחה ובעיני מעסיקתו.

יצוין עוד, כי בין הנתבעת לבין מעסיקתו לשעבר של התובע אין כל מערכת יחסים המטילה עליה חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות את אותו פרסום ואין ספק כי מדובר בפרסום מופרז. הנתבעת יכולה הייתה להסתפק בפנייה למשרד הרישוי וכן אין ספק כי הפרסום בעניין השימוש בסמים והקשר לנהיגת משאית לא נועד לשמור על עניין אישי כשר של הנתבעת – לכן סעיפים 15(2), 15(3) רישא אינם חלים. זאת ועוד, בעדותה העידה הנתבעת, כי ביקשה לפרסם שימוש בסמים כדי לשמור על התובע מעצמו ואין לבית המשפט ספק כי מדובר באמירה שנעדרת כל תם לב. אחד הדברים האחרונים שהנתבעת מעוניינת הוא טובתו של התובע ובית המשפט אינו מאמין לה בהקשר זה.

נותרנו עם הגנת סעיף 15(8), ברם על הסף ניתן לשלול הגנה זו בכל הנוגע לפניית רב העיר ללשכת הרווחה שכן הנתבעת טוענת שלא הייתה אחראית על תוכן המכתב ולא ידעה מה נרשם בו (ואיני מקבל עדותה זו). בנוסף, הנתבעת עצמה לא האמינה שהתובע מסוכן לתקוף או להתעלל מינית בבתו הקטינה ו/או לאנוס אותה כפי שנרשם במכתב רב העיר. על כן לא עומדת לה הגנת תם לב בכל הנוגע לפניית רב העיר (חלה הוראת סעיף 16(ב) על כל סעיפיו הקטנים).

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

עם זאת, ההגנה יכולה לחול באופן עקרוני על פרסום לשון הרע בפני המעסיקה של התובע. ברם גם כאן, נראה כי פניית הנתבעת למעסיקתו של התובע חרגה מתחום הסביר, נעשתה ללא המתנה לתוצאות האבחון וללא שיש בידי הנתבעת כל ראייה לעניין השימוש של התובע לכאורה בסמים בעת משלוח המכתב ואין ספק, כי המכתב נשלח כדי לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים בסעיף 15 (ראה לשון סעיף 16(ב)(3) לחוק איסור לשון הרע). יש לזכור, כי הנתבעת לא שלחה מעולם מכתבים למעסיקות קודמות של התובע גם כאשר הוא השתמש בסמים בנוכחותה והיה לה ראיות לכך לשיטתה. "לפתע", במהלך הליכים בענייני הסדרי שהות וכאשר היא רואה שגורמי המקצוע ובתי המשפט מאפשרים לתובע לקבל את בתו להסדרי שהות, היא מחליטה לעשות מעשה ולשלוח המכתב האמור. זאת ועוד, הסעיף הראשון של המכתב הוא המטרה האמיתית לכאורה בעטיה נשלח המכתב – לוודא שעיקול בלשכת ההוצאה לפועל אצל המעסיקה בתיק מזונות בוצע ונרשם. כל יתר פרטי המכתב אינם קשורים ונועדו אך ורק לפגוע בתובע ולהשחיר אותו בעיני מעסיקתו והדבר גם צלח לה. כך היא העידה:

"ת. מכתב נשלח למעסיק משתי סיבות, סיבה עיקרית על החוב שהצטבר של המזונות, עדכון את המעסיק לעדכן חוב לעקל לו את המשכורת מעל שנה, היה חוב, וגם לעדכן את המעסיק על שימוש סמים שלו על זה שהוא יכול גם להזיק לציבור וגם מסיע את פלונית כפי שבנישואין זוכרת שזה היה קבוע במשך 4 ימים לפני עבודה שלו במשך השעות שהיה בבית וגם אחרי שחזר מהעבודה לא הייתי רוצה להזיק לו שיפטרו אותו רק שלא יסכן את הציבור ולא יסכן את פלונית"

הרי התובע לא מסיע את בתם הקטינה של הצדדים בשעות עבודתו או במשאית עבודתו, לפיכך ברור שמדובר בהיתממות לשמה של הנתבעת ובהצהרה שלא ניתן לייחס לה כנות. אילו חששה הנתבעת מכך שהאב יסיע את הקטינה, הייתה אמורה להסתפק בפנייה למשרד הרישוי. דברים אלה שבים ומלמדים על כך שהפרסום של הנתבעת חרג מתחום הסביר וקיימת חזקת חוסר תם לב בביצועו.

חוסר תם הלב נלמד גם מהעיתוי בו בוצע הפרסום ומשלוח המכתב למעסיקתו של התובע, כאשר הנתבעת מעידה שידעה על כך שבבדיקות שנערכו לתובע לא נמצא כי הוא מכור או צורך סמים ובכל זאת המכתב נשלח ולא נשלחה כל התנצלות או הבהרה מטעמה.

- "ש. בא כוחך עדכן אותך ששלח מכתב למעסיק
- ת. כן. ולא קיבלנו תוצאה של בדיקת סמים
- ש. בא כוחך לא עדכן אותך שלא נמצאו סמים בבדיקות
- ת. ידעתי. לא קיבלתי תוצאות. אבל הוא אמר שהגיע עדכון לבית משפט
- ש. אז אלו התוצאות. מה את רוצה לראות? את רופאה? את אחות? את יכולה להבין תוצאות עצמן.
- ת. יש לי עורך דין שיודע יותר ממני
- ש. את מודעת שלשכת הרווחה עדכנה שבבדיקות שא. עשה לא נמצאו סמים

ת. באותה תקופה. בדיקה שתן אחת ושיחה עם פסיכולוגית. לא בדיקת דם.

ש. בא כוחך שלח מכתב שזה אחרי תוצאות הבדיקה של א..

ת. כן"

הוא הדין בכל הנוגע לפניית רב העיר ; הנתבעת עצמה העידה כי כבר לא ידעה כיצד להתמודד עם העובדה שטענותיה נדחות על ידי רשויות הרווחה ובתי המשפט ועל כן פנתה לרב העיר לקבל את עזרתו. הנתבעת נכחה עם הרב ואשתו בבית הרב כשהוא כותב את המכתב, היא מסרה אותו אישית ללשכת הרווחה. המעטפה בה נמצא היה המכתב לא היתה סגורה או חתומה אלא פתוחה. הנתבעת אף העבירה עותק המכתב לבא כוחה. מדובר איפוא במעשה מתוכנן היטב של פניה בכתב ללשכת הרווחה באמצעות מכתב של רב ראשי של העיר כדי להשפיע על ההליך השיפוטי ותוך ניסיון להשחיר את התובע ולגרום לו להיראות מסוכן מינית לבתו הקטינה. בהקשר זה, הנתבעת לא הגישה תלונה במשטרה על חשד לפגיעה מינית בקטינה "והסתפקה" בפניה בכתב באמצעות רב העיר. הנתבעת יכולה הייתה שלא למסור המכתב, יכולה הייתה לבקש לעיין בו, יכולה הייתה לחזור מהאמור בו, יכולה הייתה להתנצל או לבקש לתקנו, אך היא עומדת על הכתוב בו גם היום ללא כל התנצלות. לא מדובר איפוא במהלך הנטוע במחשבות תמות לב מתוך דאגה אמיתית שמא הנתבע פוגע בקטינה מינית ומסוגל לאנוס אותה ככתוב במכתב הרב, אלא מדובר ברצון למנוע הסדרי שהות עם לינה בכל דרך אפשרית, משל המטרה מקדשת את כל האמצעים. גם המכתב הוא מכתבו של הרב, הרי הוא נעשה בחזקת שליחות של הנתבעת, על דעתה, ביוזמתה, לבקשתה, כשהיא מוסרת אותו אישית, שומרת העתקים, מעבירה לבא כוחה ולא חוזרת בה מהאמור בו, משמע תומכת בכך תמיכה מלאה. וכך היא העידה:

"ש. הרב פלוני חי מפּיך

ת. לא אמרתי לו מה לרשום במכתב. רק רציתי להתייעץ.

ש. אם לא ביקשת מהרב לכתוב מכתב איך ידע שהוא נפגש עם הילדה ביום רביעי ואיך ידע על אונס ואיך ליקוקים

ת. אני סיפרתי. הוא רצה להיפגש עם מנהלת רווחה ובסוף החליט לכתוב מכתב שאעביר לה אישית וזה נעשה. אני העברתי את המכתב באופן אישי

...

ובהמשך:

ת. אמרתי לך, הגרסה הראשונה שהרב פלוני רצה פגישה עם מנהלת הרווחה בסוף החליט לכתוב את המכתב, הלך למשרד שלו, בתוך הבית, רשם את המכתב שם את זה במעטפה, וממני ביקש למסור את זה למנהל מחלקה באופן אישי. הגעתי לרווחה המזכירה שהיתה נמצאת שם, המעטפה היתה פתוחה רציתי העתק במכתב שזה כן התקבל זה נעשה ולאחר כמה ימים הבאתי את המכתב לעורך דין.

לשאלת בית משפט

ש. האם נמצאת כשהוא כתב את המכתב בבית שלו?

ת. ישבתי עם אשתו מ.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

- ש. כמה זמן לקח לו לכתוב את המכתב?
ת. 20 דקות
ש. זה על בסיס מה שאמרת לו?
ת. ועל זה שהוא ידע במשך השנים
ש. הוא שמע אותך וכתב דברים בעט כשהוא דיבר איתך
ת. חלק כן...."

14. אני קובע איפוא כי שני הפרסומים הן של המכתב למעסיקה והן מכתב רב העיר ללשכת הרווחה מהווים פרסום לשון הרע, כי מתקיימת חזקה שהפרסום נעשה שלא בתם לב ובאופן החורג מהסביר להגנת הערכים שבסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע וללא שננקטו אמצעים סבירים להיווכח אם הפרסום אמת אם לאו. הפרסומים נעשו כדי לפגוע בתובע, בעיסוקו ובמשלח ידו ולהציגו באור שלילי בפני מעסיקתו וכן כדי לסכל הסדרי שהות שנבקעו בהחלטות שיפוטיות או החלטות של עו"ס לסדרי דין בין התובע לבין בתו הקטינה.

15. על כל אלה חשוב להטעים, כי לא ניתן להפריד את פרסומי לשון הרע וההליך הנוכחי מההתנגדות העיקשת והמתמשכת של האם למנוע קיום הסדרי שהות כולל לינה בין הקטינה לבין אביה בטענות מטענות שונות תוך ניסיון לייחס לתובע טענות מסוכנות, שימוש בסמים, פגיעה מינית בקטינה, טענות לאלימות פיסית כלפיה וכיו"ב. לצורך הצלחה במשימה זו של מניעת קשר האם העלתה טענותיה כאמור בפני עו"ס לסדרי דין, רב העיר, מנהלת לשכת הרווחה, הגישה תלונה במשטרה על אלימות של האב כנגד הקטינה, בפני גורמי טיפול וכאמור בפניות בכתב. בית המשפט מתמודד מול טענות אלו מזה כשנתיים בקירוב מאז נפתחו ההליכים, כאשר הוא אוכף את הסדרי שהות באמצעות סנקציות כספיות, לאחר שלא נמצא כל ממש בטענות האם בעניין מסוכנות האב לקטינה. נהפוך הוא נמצאה סימביוזה מסוכנת ומסכנת בין הקטינה לבין אמה כפי שחיוותה העו"ס דעתה בתסקיר מיום 10/7/18.

ועוד יודגש, כל טענותיה העובדתיות של האם כנגד האב כי הוא מכה את הילדה, מסוכן כלפיה, לא בעל יכולות הוריות מספיקות וכיו"ב – כל הטענות הללו נדחות פעם אחר פעם על ידי עו"ס לסדרי דין, אפוטרופא לדין ושני מומחים מתחום הפסיכולוגיה שמונו לבחון את טענותיה. כאמור, גם היחידה לטיפול בהתמכרויות בלשכת הרווחה קבעה שהאב אינו משתמש בסמים.

16. ביום 15/12/18 הוגשה חוות דעת של שני פסיכולוגים שבדקו את טענות הצדדים לרבות כל התסקירים והפרוטוקולים של בית המשפט ואף הקלטה של האם את בתה הקטינה וטופס סיכום חקירת ילדים מהמשטרה. המומחים אף ערכו אבחון פסיכודיאגנוסטי לצדדים ולקטינה באמצעות סוללת המבחנים הפסיכולוגיים המוכרת

בענף. נרשם לגבי האם, כי המומחים מתרשמים מקונפליקט נפשי-פנימי בו היא מצויה בין הבנתה את חשיבות הקשר של הקטינה עם האב לבין החשש שמא הקשר יגרום לה נזקים בגלל שימוש בסמים ובגלל ביטויים רגשיים והתנהגותיים כלפיה (עמ' 4). במבחן MMPI-2 שנערך לאם נמצא כי היא משתמש בהגנת ההכחשה ויש לה רמה גבוהה של חרדות וחששות ופחדים מן הזולת וכן חששות לגבי בריאותה הגופנית (עמ' 5). תפיסתה את העולם היא כעוין ומסוכן והיא נוטה להאשים אחרים בבעיותיה (שם). נקבע עוד כי האם עושה שימוש בניכור פאסיבי באמצעות חשיפת הקטינה לעמדתה הקרבנית והמפוחדת (למשל באמצעות חשיפה לשיחות עם עו"ד), ניסיון לקבל נחמה מהקטינה בגין תחושת העצב שנגרמת לה מהקשר של הקטינה עם האב, או עידוד "שקט", כלומר באמצעות סימנים בלתי וורבליים (תנועות גוף, הבעות פנים, אינטונציה מתאימה בקול הדיבור) והיעדר אכיפת הסדרי שהות עם ההורה האחר. המומחים קובעים כי חלק מסממני הניכור הפאסיבי מתקיימים בקרבה של האם בנסיבות המקרה הנוכחי ולכך תורמים סימני המתח, הנוקשות, הדיבור הבוגר הלא מותאם, הנלהבות המאנית בהבעת תלונות על האב, היעדר האפקט והחשיבה המפוצלת לאבא רע ואמא טובה, כל אלה מלמדים על כך שהקטינה נחשפת להליכי ניכור ובין אם פחדיה של האם מוצדקים אם לא, היא חייבת ללמוד לווסת חרדותיה ולא לחשוף את הקטינה בפניהם.

17. הדברים הללו תומכים במסקנתי שפרסומי לשון הרע באמצעות המכתב ששלח ב"כ התובעת למעסיקתו של הנתבע והמכתב ששלח רב העיר ללשכת הרווחה בעיר *** , אינם פרסומים "מקריים", הם לא "תלושים" מהקשר ולא נועדו לפתע להגן על הציבור מפני נהג משאית מסוכן ומסומם או מפני עבריו מין פדופיל. הם נועדו לשרת מטרה מסוימת והיא סיכול שהות הקטינה אצל אביה, הכתמתו בכתם חברתי "כמסומם" ו"כמסוכן מינית" לקטינה, הכל כחלק ממסע השמצה של האב במסגרת הליכי הסדרי שהות וקשר.

18. בכל הנוגע לטענת השימוש בסמים, האם משוכנעת באמת ובתמים שהאב עושה שימוש בסמים, אך אין לה כל הוכחה שהדבר נכון ולא הייתה לה. גם במהלך הדיון בו העידה בפניי טענה, כי התובע מסומם ואף הגיע כמסומם לדיון (למרות שלא היה נראה כך). בכל הנוגע להיות התובע מסוכן מינית לקטינה, גם אם הנתבעת האמינה בכך (וסבורני שלא), היא לא טענה ולא האמינה שהתובע, אבי הקטינה מסוגל לאנוס את הקטינה כפי שייחס רב העיר סיכון כאמור לתובע. היא ידעה שהדברים רשומים ובכל זאת מעולם לא התנערה מהם ולא הכחישה או הסירה תמיכתה מהם. בכך, הנתבעת התעלמה לחלוטין בהתנהלותה מחובתה לנקוט באמצעים סבירים לוודא שהפרסום הוא אמת, הן הפרסום במכתב הרב והן במכתב בא כוחה למעסיקת התובע. התעלמות זו נובעת מכך שהיא פועלת למניעה וסיכול של הסדרי שהות של התובע עם בתו הקטינה ויהי מה.

התנהלות זו של הורה מנכר שאינו יכול לקבל מרות וסמכות לא של העו"ס, לא של פסיכולוגים וגם לא של החלטות בית המשפט הינה תופעה מוכרת בסכסוך צבוע בצבעי ניכור, אך בית המשפט לא יכול לעמוד

מנגד ולאפשר להורה המנכר ליהנות מהגנות תם לב בסיטואציה שכזו. פסק הדין האמור לשדר איפוא מסר לאם בפרט ולהורים מנכרים בפרט, כי ייזהרו לפרסם פרסומים שהם בגדר לשון הרע רק מתוך פרקטיקות הוריות מנכרות ורצון לסכל הסדרי שהות.

19. גם טענות ההגנה המשפטיות האחרות של הנתבעת בהקשר זה קורסות באחת, שעה שלא עומדת לה הגנת תם הלב. אם לקטינה, הנוהגת בפרקטיקות הוריות של ניכור הורי כפי שקובעים כל הגורמים המכירים את התנהלותה (בראשם בית המשפט, מומחים מתחום הפסיכולוגיה, עו"ס לסדרי דין ואפוט' לדין), אם כזו אינה יכולה לטעון שפעלה בתם לב בעת שביצעה פרסומים מכפישים כנגד האב במטרה לסכל הסדרי שהות.

20. משקבעתי כי בוצע פרסום לשון הרע ואין לנתבעת הגנות יש להידרש לעניין הפיצוי ; התרופה הטבעית לפגיעה אסורה בשם הטוב היא תרופת הפיצויים (רע"א 4740/00 לימור אמר ואח' נ. אורנה יוסף ואח', פורסם בנבו). תכליתו של הפיצוי בגין עוולת לשון הרע כפולה: האחת תמיכה מנטלית לנפגע שחש כי הציבור מכיר בנזקיו ופגיעה בשמו הטוב, האחרת חינוך והרתעה שלא יקל בעיני האחד לעלוב בחברו (ע"א 802/87 נוף נ' אבנרי פ"ד מה(2) 493 וכן ראה דברי השופט בך בע"א 259/89 הוצאת מודיעין בע"מ נ' ספירו פ"ד מו(3) 48 בעמ' 57).

21. התובע עתר לפיצוי סטטוטורי ללא הוכחת נזק בסך 70,000 ₪. הוא העיד כי נפגע במקום עבודתו וכי חבריו לעבודה לעגו לו בעקבות המכתב למעסיקתו. הוא העיד כי עייף במאבק ההתשה של הנתבעת כנגדו כאשר בכל פעם מחדש הוא אמור להוכיח שאינו מסומם או אנס ילדים. התובע היה נכון להסתפק בהתנצלויות של הנתבעת ובחזרה בה מהדברים בכפוף לכך שיסתיים גם הליך הסדרי שהות עם הקטינה ללא שיהיה צורך בהמשך ניהול ההליכים וללא שהנתבעת תסכל או תמנע הקשר שלו עם הקטינה. לא ראיתי שהנתבעת נכונה להתנצלות זו ובסיכומיה אך שבה על גרסאותיה העובדתיות. במצב דברים זה ומקום שנקבע שהנתבעת פרסמה לשון הרע וכאשר היה זה פעמיים וכאשר נועד הדבר פעם אחת לפגוע במשרתו ובשמו של התובע ופעם אחרת כדי למנוע הסדרי שהות עם לינה וכאשר הנתבעת לא מתנצלת על דבריה ולא חוזרת בה וכאשר מדובר בהורה מנכר, על בית המשפט לקחת זאת במניין שיקוליו ולפסוק פיצוי מרתיע. פיצוי שיגרום לנתבעת להבין כי פרסום לשון הרע אינו "משתלם" ואינו חלק מכללי המשחק בניסיון לשבש ולסכל החלטות שיפוטיות בעניין הסדרי שהות.

22. סעיף 7א לחוק איסור לשון הרע קובע:

"במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים ללא הוכחת נזק. ובסעיף 7א(ג) מצוין כי באם הוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע ניתן לפסוק פיצוי שלא יעלה על 100,000 ₪ וזאת אף ללא הוכחת נזק".

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

23. סעיף 7א לחוק איסור לשון הרע, אינו מעניק זכות אוטומטית לקבלת פיצוי בשיעור הנקוב בו אלא מהווה את תקרת הפיצוי הסטוטורי. לבית המשפט שיקול דעת לפסוק פיצוי בהתאם להוראת סעיף זה ובלבד שהפיצוי לא יעלה על שיעור הפיצוי הנקוב בו (ת"א 9665/05 (ירושלים) משה אמיתי ואח' נ. הנהלת בתי הדין הרבניים ואח' (פורסם בנבו) והפסיקה שרוכזה בו בעניין זה).

24. השיקולים לפסיקת פיצוי בגין לשון הרע אשר הותוו בפסיקה היו בין השאר, היקף הפגיעה, מעמדו של הניזוק בקהילה, השפלה שסבל, כאב וסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד, כל מקרה לגופו ואין לקבוע תעריפים. בכל מקרה יש להתחשב בטיב הפרסום, היקפו, אמינותו, מידת פגיעתו ובהתנהגות הצדדים. התנהגות ניזוק לפני הפרסום ולאחריה עשויה להיות אמצעי בעזרתו ניתן לעמוד על נזקו. כך גם התנהגותו של מזיק עשויה להשפיע על שיעור הנזק והערכתו. כך למשל, יש והתנצלות מקטינה הנזק ומשפיעה בכך על הפחתת שיעור הפיצוי. במקרה שלפני התנצלות והקטנת נזק אין!

זאת ועוד, מזיק שידוע שדבריו אינם אמת ועושה כל מאמץ בבית המשפט להוכיח אמיתותם, עשוי לגרום להגברת נזקו של הניזוק ובכך להגביר הפיצוי שלו יהיה זכאי (רע"א 4740/00 אמר נ' אורנה יוסף, פ"ד נה(5) 510, 525). הוא הדין במקרה שלפני.

25. כאשר מדובר בפגיעה בשם הטוב, מדובר למעשה בנזק לא ממוני, אשר התובע אינו צריך להוכיח את גובהו, כנדרש בהוכחת נזק מיוחד. אלא די להוכיח כי אכן נגרם נזק, והפיצוי שיפסק על ידי בית המשפט ייגזר מכלל הנסיבות. יפים לעניין זה דברי בית המשפט העליון בע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי (פורסם בנבו) (4.8.08):

"גיבושה של עוולת לשון הרע, אינה מותנית בקיומו של נזק. יחד עם זאת, לצורך פסיקת פיצוי, חלות ההוראות הכלליות של דיני הנזיקין, המחייבות קיומה של נזק כתנאי לפסיקת פיצוי, שהרי סעד הפיצוי, מטבעו, מצריך קיומו של נזק עליו אין לפצות... זאת בכפוף לפיצוי הסטוטורי ללא הוכחת נזק המוסדר בהוראה מיוחדת בסעיף 7א לוק איסור לשון הרע... דרישת הנזק אין משמעה "נזק ממון" דווקא וגם נזק כללי הוא בבחינת נזק לצורך העניין. מבחינת הדרישה ההוכחתית ניתן להיעדר בחזקה עובדתית על פיה פרסום לשון הרע מעצם טיבו גורם לנזק, אלא אם הוכח אחרת... למונח "נזק" שבפקודת הנזיקין, הכולל גם פגיעה בשם הטוב, יש להעניק משמעות רחבה ולכלול בו כל הפסד מוחשי, לרבות סבל נפשי, כך הוא לעניין העוולות הכלליות שבפקודת הנזיקין המתפרשות גם על נזקים נפשיים וכאב וסבל, וכך הוא בעוולה על פי חוק איסור לשון הרע, שתיקרו עניינה פגיעה בשם טוב של אדם.

עוולת לשון הרע גוררת באופן טבעי נזקים שלא אחת קשה לאמוד אותם במושגים ממוניים, וקשה להיטיב אותם בדרך ממונית ישירה."

26. עם זאת במקרים מתאימים בהם הוכחו קיומו של נזק לא ממוני בגין הפגיעה בשמו הטוב של התובע לא הסתפקו בתי המשפט בפיצוי הסטוטורי ופסקו פיצויים

בהתאם לדיני הנזיקין הכללים (ראו בע"א 14716-04-10 (ת"א) עו"ד אילן בומברג נ.
עו"ד אמיר פיישביין (ניתן ביום 11.4.11 פורסם בנבו) כן ראה א. שנהר בספרו
עמוד 372 והאסמכתאות הנזכרות שם:

"אולם ההלכה כיום היא שבתביעות לשון הרע ניתן לפסוק פיצויים מוגברים או עונשיים במקרים של
פגיעה קשה וזדונית בנפגע."

27. כפי שפורט לעיל, ישנם שיקולים רבים ומצטברים המביאים לקביעה כי במקרה דנן
יש לקבוע את שיעור הפיצויים על הצד הגבוה והכל כמפורט להלן:

ראשית, הפרסום החמור ביותר הוא הפרסום דווקא של רב העיר שכן הייחוס של סכנת אינוס לקטינה
מצד אביה באם יתמשכו הסדרי שהות והניסיון להשפיע על עבודת גורמי המקצוע בכך שמדובר במכתב
של רב העיר – כל אלה מלמדים על החומרה של הפרסום. כאמור אין הגנות לנתבעת בפני פרסום זה
והעובדה שבחרה לא להגיש הודעת צד ג' כנגד רב העיר, כמו גם עמידתה מאחורי כל האמור במכתבו עד
היום ללא התנערות ברורה והכחשה של הדברים מלמדים על רצון להשחיר דמותו ההורית של התובע
בעיני גורמי הרווחה בכל דרך. לכך חייב להינתן ביטוי באמצעות פסיקת פיצוי מוגבר.

שנית, כאמור, הנתבעת היא הורה מנכר של הקטינה. הפרסומים הם חלק מטקטיקות של הורה מנכר.
חייב להיות משוגר מבית המשפט מסר להורים מנכרים לבל יעשו בין השאר שימוש בפרסומים כוזבים
ומשחירים של הורים כדי לסכל קשר עם ילדים וכדי לחבל בביצוע החלטות שיפוטיות בעניין שהות.

ראה לעניין זה א. שנהר בספרו דיני לשון הרע, (1997) עמוד 390:

"בפסיקת פיצויים בתביעות לשון הרע מבקש בית המשפט לא רק לפצות את הנפגע על הנזק שנגרם לו
אלא גם להעניש את המפרסם ולחנך את הציבור. לפיכך, ישקול בית המשפט שיקולים הנוגעים למידת
הסטייה של הנתבע מההתנהגות הנורמטיבית הרצויה. למרות שלשיקולים אלה אין כל השלכה ישירה על
מידת הנזק שגרם הפרסום לתובע. בית המשפט מחמיר עם הנתבע ככל שהתנהגותו נראית נפסדת יותר,
ומקל עמו ככל שהפגם המוסרי בהתנהגותו נראה קטן יותר. הקלה עם נתבע תם לב בשלב פסיקת
הפיצויים מהווה איזון חשוב לכללים האובייקטיביים הנוקשים המגדירים את עוולת פרסום לשון הרע
ככלל, בשלב קביעת האחריות מתעלם בית המשפט מכוונתו, מידיעתו ומתום לבו של הנתבע. הדגש
בשלב זה הוא על הפגיעה האובייקטיבית בתובע. עיקרון זה עלול לגרום אי צדק לנתבע. המחוקק
והפסיקה מצאו לנכון לאזן אי צדק זה בשלב קביעת הפיצוי, ולהקל ולפעמים להחמיר עם הנתבע תוך
התחשבות בכוונתו, בתום לבו ובמידת זהירותו".

אין המדובר בפרסום בודד אלא בשני פרסומים באמצעות מכתבים. לא מדובר בפרסום בעידנא
דריתחא, אלא בפרסום שקול ומתוכנן: פעם אחת בוצע באמצעות פניה לעורך הדין, פעם אחרת
באמצעות פניה לרב היישוב.

לא נעשה ניסיון לברר את האמת. בעת משלוח המכתב למעסיקתו של התובע ידעה הנתבעת
שהתובע בבדיקות ביחידה להתמכרות סמים ו/או כי נמצא שהוא אינו מכור לסמים. ובכל זאת בחרה
לשלוח המכתב למעסיקתו. הוא הדין בכל הנוגע לפניה לרב היישוב.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

משאלה מניעה של הנתבעת (פגיעה בתובע, השחרת שמו והכפשתו, הצגתו כאב מסוכן לקטינה) יש להחמיר עמה בפסיקת הפיצויים. ראה לעניין זה א. שנהר בספרו עמוד 393.

"בפסיקת הפיצויים, אם ימצא שהנתבע פעל מתוך מניעים טהורים, בתום לב, בהעדר טינה לתובע וללא זדון. יש להדגיש, כי "תום הלב" הנבחן בשלב קביעת הפיצוי אינו זהה ל"תום הלב" הנדרש במסגרת הגנת תום הלב שבסעיף 15 לחוק, והחזקות הקבועות בסעיף 16 לחוק אינן חלות בשלב פסיקת הפיצוי. תום הלב של הנתבע נבחן לצורך פסיקת הפיצויים במבחן סובייקטיבי, ובית המשפט יקל עם נתבעים אם "מניעיהם היו טהורים לפי מיטב אמונתם". בית המשפט יחמיר עם נתבע שפעל בזדון, במטרה לנגח את הנפגע ומתוך מניעים פסולים".

פסיקת הפיצויים צריכה גם לשרת את האינטרס של חינוך ציבור המתדיינים לנורמות התדיינות ותרבות דיון נאותים. ראה לעניין זה א. שנהר בספרו עמוד 369-370 כן ראו לעניין זה פסק דינו של כב' השופט א. רובינשטיין ברע"א 1700-10 אבי רועי דוביצקי נ. ליאב שפירא (פורסם בנבו) ניתן ביום 20.5.10).

מנגד, יש לקחת בחשבון את הוראת סעיף 19 לחוק איסור לשון הרע המאפשרת להתחשב בנתבעת מקום שהתנצלה על דבריה וחזרה מהם או רק חזרה על דברי אחרים ולא הייתה מקורם, לא התכוונה לתובע והייתה משוכנעת באמיתות לשון הרע.

למעט אמונתה של הנתבעת בכך שהתובע צורך סמים, אין לפי הוראות החוק הצדקות להפחתת הפיצוי וההצדקות להגדלתו עולות על כך בייחוד לאור ההיבט של מאבק בפרסום שהוא יציר ניכור הורי והסתה של כל המערכות כנגד האב בניסיון לגרום לו להיראות "אב לא כשיר". פעמים רבות, מוצאים עצמם בתי המשפט מתקשים בהתמודדות עם פרקטיקות הוריות של ניכור הורי, ברם כאשר הפרקטיקה היא בין השאר גם פרסום לשון הרע באופן המכפיש ביותר שיכול להיות, חייבות להתאחד הפרדגימות הנזיקיות והמשפחתיות לכדי הרתעה משותפת אחת גם בתחום איסור לשון הרע. האיחוד יכול למצוא ביטוי בשלילת הגנת תום הלב, והוא יכול וצריך למצוא ביטוי גם בפסיקת פיצויים מרתיעים.

לאור כל האמור לעיל ודרך התנהלות הנתבעת וניהול ההליך על ידה יש לחייבה בפיצויים על הצד הגבוה יותר.

28. על יסוד כל האמור לעיל אני מוצא לנכון לחייב הנתבעת (ביחד ולחוד) לפצות התובע בסך 50,000 ₪ וכן לחייבה בהוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך 7500 ₪ שישולמו תוך 30 יום מהיום אחרת יישאו הפרשי ריבית והצמדה כחוק.

ניתן לפרסום ללא פרטים מזהים.

ניתן היום, י"ב באדר א' תשע"ט, 17 בפברואר 2019, בהעדר הצדדים.

סגן הנשיא לענייני משפחה
זגורי,
שופט

